

2006 M. LENKŲ GIMTOSIOS KALBOS

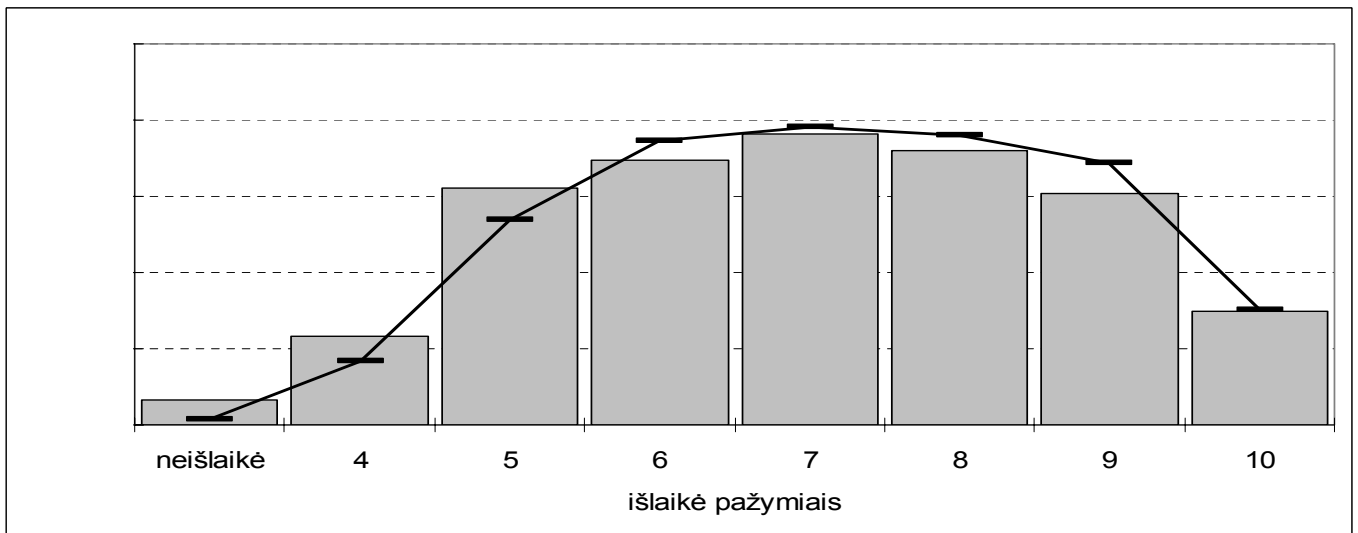
MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO REZULTATŲ

STATISTINĖ ANALIZĖ

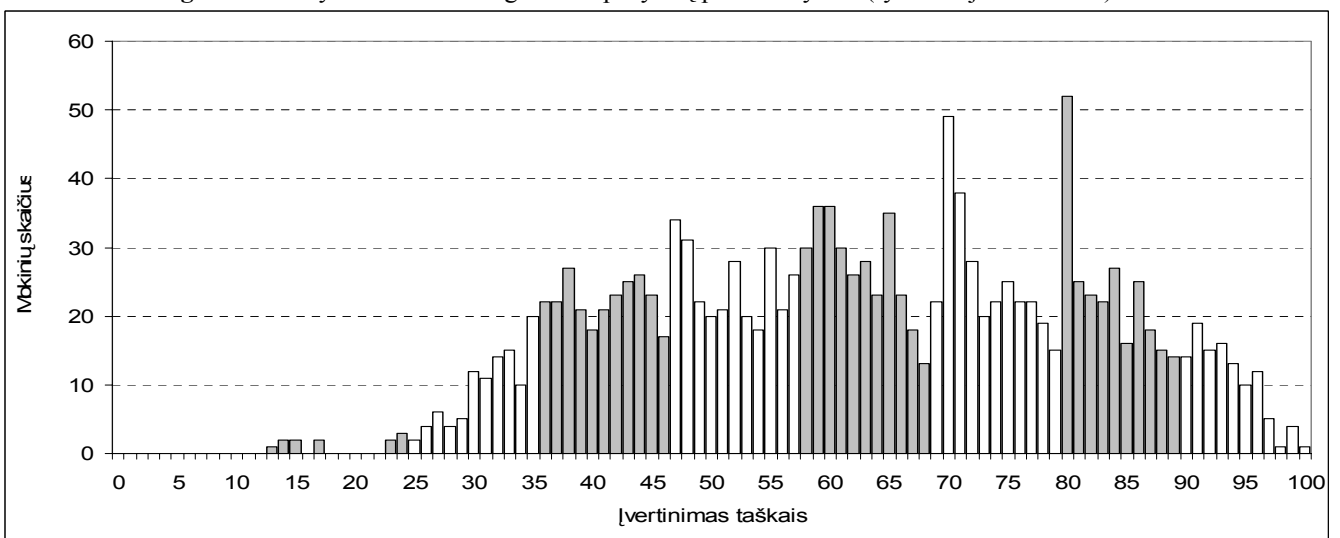
2006 m. gegužės 22 d. mokyklinį lenkų kalbos brandos egzaminą laikė 1558 kandidatai – vidurinio ugdymo programos baigiamųjų klasių mokiniai, kitų laidų abiturientai.

Egzamino užduotis buvo vertinama 100 taškų. Egzaminui išlaikyti reikėjo surinkti ne mažiau kaip 25 taškus (t.y. ne mažiau kaip 25 proc. visų galimų taškų). Egzamino neišlaikė 26 kandidatai.

Mokyklinio lenkų kalbos brandos egzamino užduoties pažymių ir taškų pasiskirstymas pateiktas 1 ir 2 diagramose.

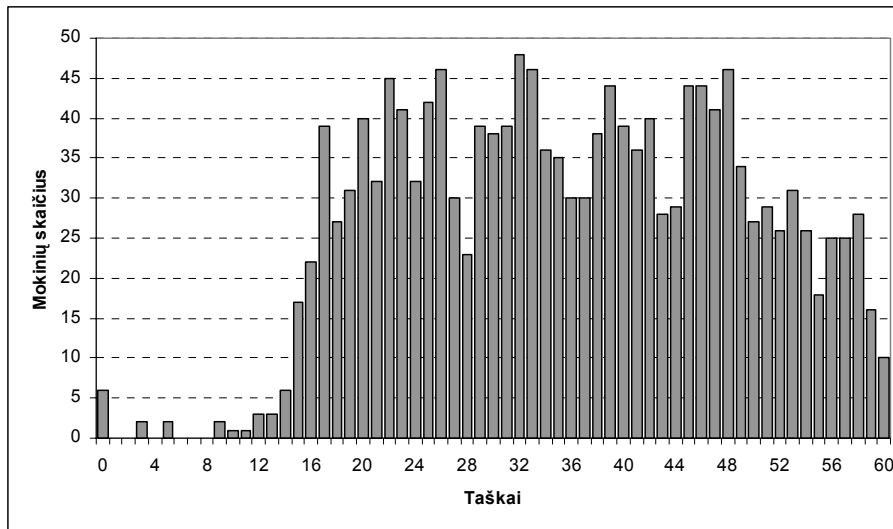
1 diagrama. Mokyklinio brandos egzamino pažymių pasiskirstymas (ryški linija – 2005 m.)

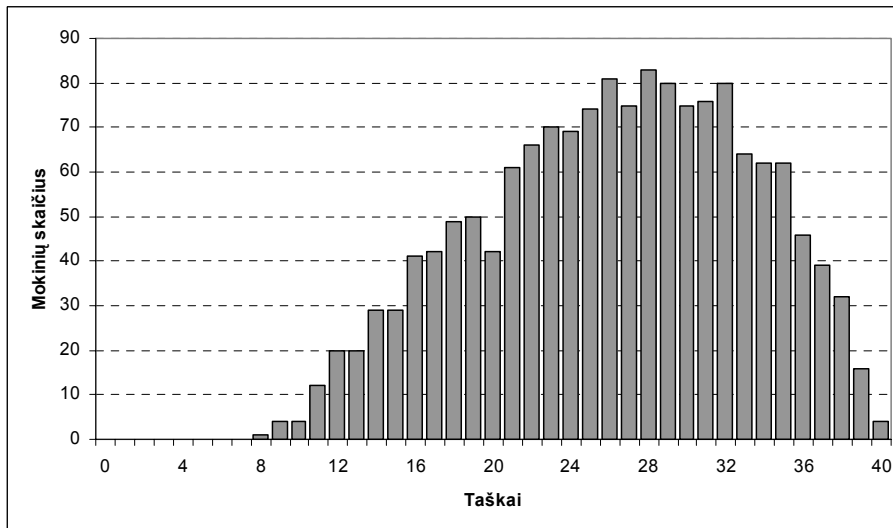
2 diagrama. Mokyklinio brandos egzamino taškų pasiskirstymas (vienodai nuspalvinti gretimi stulpeliai atitinka tą patį pažymį)

Lenkų kalbos mokyklinio brandos egzamino užduotis sudaryta iš 2 dalių: testo ir rašymo užduoties (rašinio arba teksto interpretacijos). Atskirų užduoties dalių taškų pasiskirstymai pateikti atitinkamai 3 ir 4 diagramose.

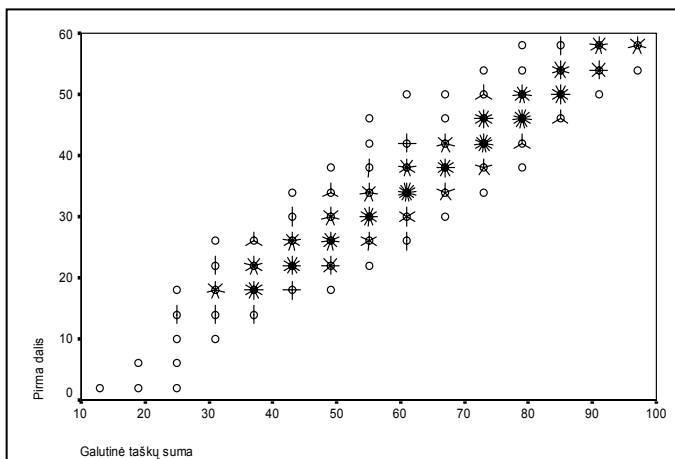

3 diagrama. Testo taškų pasiskirstymas (vidurkis – 35,93)

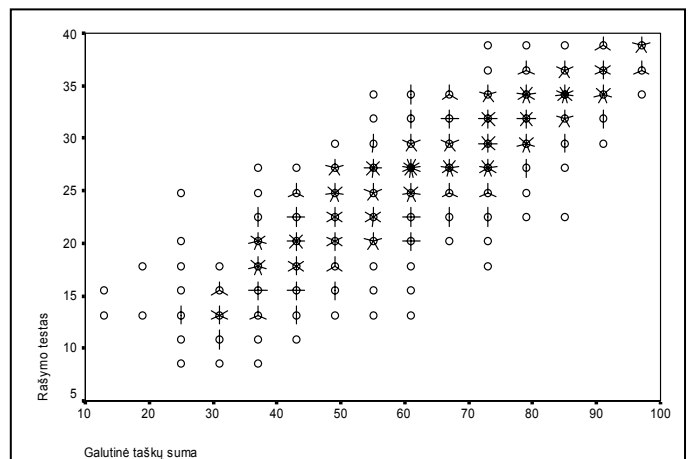

4 diagrama. Rašymo užduoties taškų pasiskirstymas (vidurkis – 26,24)

5 ir 6 diagramose pateikta visos egzamino užduoties ir atskirų jos dalių koreliacija.

5 diagrama. Testo ir visos egzamino užduoties koreliacija (koef. 0,97)

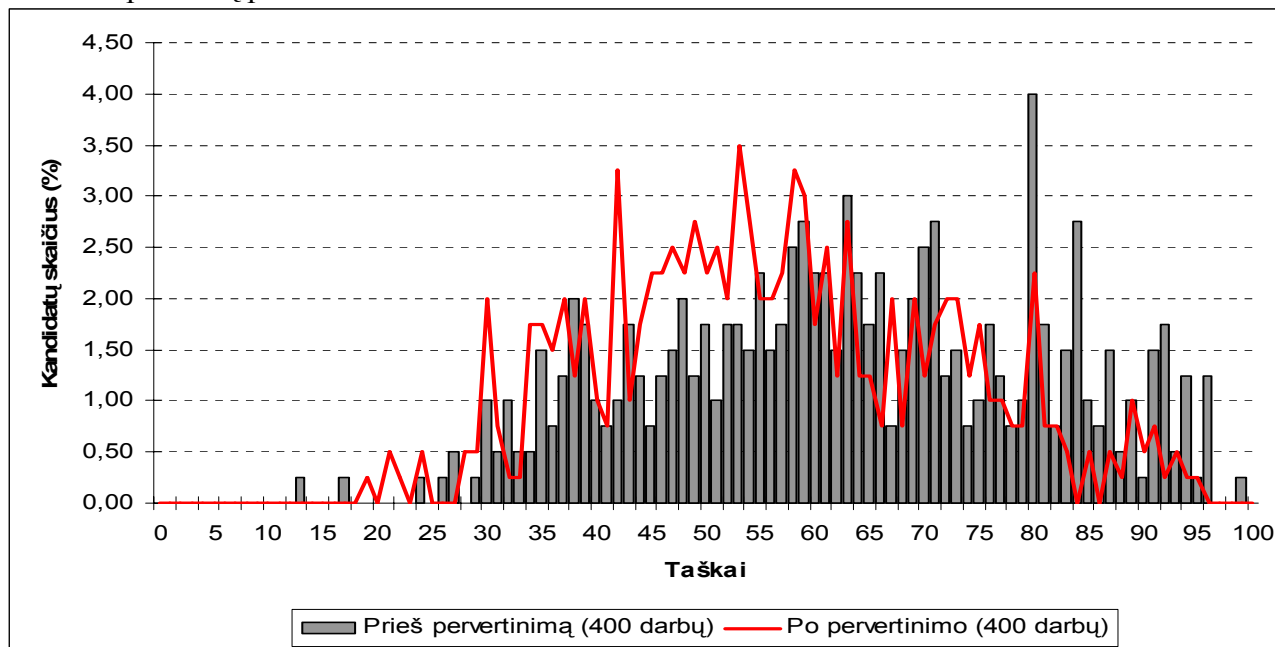

6 diagrama. Rašymo užduoties ir visos egzamino užduoties koreliacija (koef. 0,88)

Mokyklinio lenkų kalbos brandos egzamino užduoties statistinei analizei atlikti Nacionalinis egzaminų centras sisteminės atrankos būdu išrinko 400 mokinių darbų imtį. Šie darbai buvo pristatyti į Nacionalinį egzaminų centrą. Dalyko specialistų grupė juos peržiūrėjo, iš naujo įvertino atvirojo tipo mokinių atsakymus ir rašymo užduotį.

Pateikiame šių 400 darbų rezultatų diagramą, kurioje matyti, kaip pasikeitė mokinių rezultatai po darbų pervertinimo.

7 diagrama. Išrinktų darbų imties rezultatų pasiskirstymas prieš ir po pervertinimo

Apdorojus darbų imtį, kiekvienam užduoties klausimui (ar jo daliai, jei jis turėjo struktūrinės dalis) buvo nustatyta:

- **kuri dalis (procentais) kandidatų pasirinko atitinkamą atsakymą** (A, B, C ar D, jei klausimas buvo su pasirenkamaisiais atsakymais) **ar surinko atitinkamą skaičių taškų** (0, 1, 2 ir t.t.);

- **klausimo sunkumas.** Šio parametro skaitinė reikšmė yra procentinis santykis

$$\frac{(\text{visų kandidatų už šį klausimą surinktų taškų suma})}{(\text{visų už šį klausimą teoriškai galimų surinkti taškų suma})}$$

Jei klausimas buvo vertinamas vienu tašku, tai jo sunkumas tiesiogiai parodo, kuri dalis kandidatų į tą klausimą atsakė teisingai. Pagal statistinę testų teoriją geriausi klausimai yra tie, kurių sunkumas apie 50 proc. (klausimo su 5 pasirenkamaisiais atsakymais, įvertinus spėjimo paklaidą, – apie 60 proc.). Labai lengvo klausimo sunkumas – daugiau kaip 80 proc., labai sunkaus – mažiau kaip 20 proc.;

- **klausimo skiriamoji geba.** Šis parametras rodo, kaip atskiras egzamino klausimas išskiria stipresnius ir silpnesnius kandidatus. Jei klausimas buvo labai lengvas ir į jį beveik vienodai sėkmingai atsakė ir stipresnieji, ir silpnesnieji, tai tokio klausimo skiriamoji geba maža. Panaši skiriamoji geba gali būti ir labai sunkaus klausimo, į kurį neatsakė taip pat beveik visi. Neigiama skiriamosios gebos reikšmė rodo, kad silpnesnieji (sprendžiant pagal visą egzamino užduotį) už tą klausimą surinko daugiau taškų nei stipresnieji (tai tikrai blogo klausimo požymis). Pagal statistinę testų teoriją geri klausimai yra tie, kurių skiriamoji geba yra 40–50, labai geri – 60 ir daugiau. Dėl įvairių pedagoginių ir psichologinių tikslų kai kurie labai sunkūs (arba labai lengvi) klausimai pateikiami teste, nors jų skiriamoji geba ir nėra optimali;

- **klausimo koreliacija su visa užduotimi.** Tai to klausimo ir visų užduoties taškų koreliacijos koeficientas (skaičiuotas Pirsono koreliacijos koeficientas). Šis parametras rodo, kuria dalimi atskiras klausimas matuoja taip, kaip ir visa užduotis. Aišku, daugiataškio klausimo koreliacija su visa užduotimi yra didesnė nei vienataškio.

Toliau pateikiama egzamino rezultatų statistinė analizė.

2006 M. LENKŲ KALBOS MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIS

Charles Dickens (1812-1870)

KOŁĘDA PROZA, CZYLI OPOWIEŚĆ WIGILIJNA O DUCHU

(fragment)

Dzwonki umilkły tak raptownie, jak raptownie rozbrzmiały. I w tej samej chwili gdzieś głęboko pod podłogą rozległ się jakiś dźwięk brzękliwy, jak gdyby ktoś włócił ciężkie łańcuchy po beczkach w piwnicy winiarza. Wtedy Scrooge przypomniał sobie nagle, że jakoby widma zjawiające się w nawiedzonych domach ciągną za sobą łańcuchy.

Drzwi piwnicy otworzyły się z trzaskiem i brzęk łańcuchów przyplłynął do Scrooge'a znacznie wyraźniejszy – wpraw słyhać było go w sieni na dole, potem na schodach. Potem jął się zbliżać do drzwi jego mieszkania.

– Bzdura! – mruknął Scrooge. – Ani myślę w to uwierzyć!

Zbladł przecież, kiedy nie zadawszy sobie trudu otworzenia masywnych drzwi, brzękliwe widmo weszło do pokoju. Na ten widok zamierający ogień na kominie wystrzelił w górę jasnym płomieniem, jakby wołając: – Znam go! Przecież to duch Marleya! – po czym znów przygaśł.

Jego twarz, twarz starego Marleya! Marley w tej samej co ongiś peruce, w tej samej kamizelce, spodniach i butach. Ozdobne chwasty przy butach, dziwnie najeżone, poruszały się lekko, podobnie jak harcapy peruki, jak poły surduta i włosy na głowie. Długi łańcuch, który Marley włócił za sobą, opasywał mu kilkakrotnie talię i zwisał za nim niczym ogon. Wykonany był (Scrooge przyjrzał się uważnie) z odrobionych w żelazie kasetek na pieniądze, kluczy, kłódek, ksiąg rachunkowych, aktów kupna i sprzedaży oraz wypchanych sakiewek. Postać Marleya całkiem była przezroczysta, tak że Scrooge spoglądając na kamizelkę widział poprzez nią dwa guziki na tyle surduta. (...)

Scrooge padł na kolana i złożył ręce niczym do modlitwy.

– Litości! – jęknął. – Czemu mnie tak dręczysz, straszliwa zjawo? (...) Czemu duchy chodzą po ziemi i czemu mnie nawiedzają?

– Na każdym człowieku – odparło widmo – ciąży obowiązek duchowego bratania się ze swymi bliźnimi. Jeżeli ktoś obowiązku tego zaniedba za życia, musi go dopełnić po śmierci. Dusza takiego człowieka skazana jest na wędrówkę po świecie... Ach, biada mi, biada... i spoglądać musi na wszystko, co nie może już stać się jej udziałem, choć za życia stać się mogło – ku wiecznej szczęśliwości.

Znowu widmo jęknęło przeciągle i potrzęsawszy łańcuchami załamało bezcielesne ręce.

– Spętany jesteś łańcuchem – rzekł Scrooge drżąc na całym ciele. – Powiedz mi, dlaczego?

– Muszę wlec za sobą łańcuch – odparło widmo – który sam ukułem za życia. Własnymi rękami odrobiłem każde jego ogniwo. Sam się nim opasałem i z własnej woli go nosiłem. Czyżby obcy był ci wzór, wedle którego zrobione są te okowy?

Scrooge dygotał coraz gwałtowniej.

– Albo czy zdajesz sobie sprawę z ciężaru łańcucha, który sam dźwigasz? W dniu Wilii Bożego Narodzenia przed laty siedmiu twój łańcuch tak był długi jak mój. Od tego czasu przydałeś mu nowych ogniwi. Imponujący zaiste jest ten twój łańcuch!

Scrooge obrzucił szybkim spojrzeniem podłogę, spodziewając się, że ujrzy wokół siebie najmniej kilkadziesiąt sążni żelaznego powroza. Ale nic nie dostrzegł.

– Jakubie – rzekł błagalnie. – Drogi Jakubie, powiedzże coś jeszcze. Pociesz mnie, Jakubie.

– Nie jestem mocen cię pocieszyć – odparł duch. – Pociecha skądinąd przychodzi, Ebenezerze, udzielają jej zaś inni niżli ja posłannicy innym niżli ty ludziom. Nie mogę też powiedzieć wszystkiego, co bym rzec pragnął. Niewiele mogę ci poświęcić czasu. Nie wolno mi spocząć ani na chwilę, nie wolno zatrzymać się nigdzie ani pozostać dłużej w jednym miejscu. Za życia duch mój nie wydalął się poza ściany naszego kantoru, nie wrywał się z ciasnego kręgu naszych spraw (...) O, w jakże srogiej, w jakże okrutnej znajduje się niewoli ten, kto nie wie, że najgłębszy nawet żal nie okupi jednej zmarnowanej w życiu sposobności czynienia dobra. A takim właśnie człowiekiem byłem ja.

– Przecież byłeś zawsze, Jakubie, kupcem dobrym i dbałym o swe interesy – rzekł niepewnie Scrooge, pojawiwszy nagle, że słowa ducha odnoszą się również do niego.

– Interesy! – jęknął duch załamując ręce. – Miast interesom powinienem był życie całe poświęcić ludzkości! Powinienem był życie całe poświęcić pracy dobrotliwej, okazywać bliźnim miłosierdzie, wyrozumiałość, życzliwość. Sprawy związane z kupieckim rzemiosłem stanowiły zaledwie znikomą kroplę w niezmiernym oceanie moich powinności.

Tłum. Krystyna Tarnowska

Zadania do tekstu

1. Wypisz 4 związki wyrazowe, przekazujące efekty dźwiękowe w początkowej części fragmentu (zanim pojawiło się widmo): (2 punkty)

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1	1,5	2			
2,00	1,00	5,75	13,50	77,75	91,00	20,83	0,45

2. Scrooge jest racjonalistą. Wytlumacz, jakiego człowieka określamy w ten sposób. W swojej odpowiedzi podaj 2 cechy takiego człowieka. (1 punkt)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1			
45,75	25,50	28,75	41,50	48,33	0,47

3. Wypisz z fragmentu odpowiednie cytaty, ilustrujące zmieniający się stan wewnętrzny bohatera fragmentu (Scrooge'a):

Pewność siebie, niewiara w duchy – _____

Nagły przestrasch – _____

Ciekawość – _____

Strach, pokora – _____

Nasilający się strach przed widmem – _____

(2,5 punktu)

- 4.
Taškų pasiskirstymas (%)						Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1	1,5	2	2,5			
4,00	9,25	14,75	22,25	26,50	23,25	65,55	33,67	0,53

Z opisu Marleya wypisz cytaty, który wskazuje na to, że był to duch. (0,5 punktu)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5			
13,75	86,25	86,25	25,83	0,31

5. Najważniejszym atrybutem ducha Marleya jest łańcuch z odrobionych w żelazie kasetek na pieniądze, kluczy, kłódek, ksiąg rachunkowych, aktów kupna i sprzedaży oraz wypchanych sakiewek. Co może symbolizować ten łańcuch? (1 punkt)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
50,00	50,00	50,00	52,50	0,43

6. Znajdź w tekście zwroty i wyrażenia synonimiczne do następujących połączeń wyrazowych:

ciągnął masywne łańcuchy – _____

Scrooge drżał coraz bardziej – _____

naprawdę sprawia dobre wrażenie (ten twój łańcuch) – _____

pospiesznie obejrzał podłogę – _____

(2 punkty)

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1	1,5	2			
5,50	7,00	12,00	23,75	51,75	77,31	35,83	0,52

7. Podaj pełne imię i nazwisko obu bohaterów (1 punkt)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1			
10,25	9,00	80,75	82,25	29,58	0,43

8. Jakie rzemiosło łączy ducha (zmarłego) i nawiedzzonego bohatera? (0,5 punktu)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5			
21,75	78,25	78,25	29,17	0,31

9. Uzupełnij na podstawie ostatniego akapitu wszystkie zwroty, nazywające obowiązki każdego człowieka za życia:

1. poświęcić _____
2. poświęcić _____
3. okazywać _____

(1,5 punktu)

Taškų pasiskirstymas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1,	1,5			
1,50	2,25	23,50	72,75	89,17	11,11	0,27

10. Dusza jakiego człowieka skazana jest na wędrówki po śmierci? Zaznacz 2 właściwe odpowiedzi.

- A który zaniedbywał za życia obowiązek służenia ludziom
- B który nie zaznał za życia szczęśliwości
- C który za życia zajmował się kuciem łańcuchów
- D który za życia zamykał się w kręgu własnych interesów
- E który za życia nie miał czasu dla siebie

(1 punkt)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1			
0,75	11,50	87,75	93,50	12,08	0,24

11. Określ użyte w podanych cytatach środki stylistyczne (w prawej kolumnie wpisz odpowiednią nazwę: *apostrofa, epitet, hiperbola, personifikacja* – każda z tych nazw może wystąpić tylko jeden raz).

Cytat	Środek stylistyczny
Na ten widok zamierający ogień na kominie wystrzelił w górę	
Bezcielesne ręce	
Czemu mnie tak męczysz, straszliwa zjawo?	
Niezmierny ocean powinności	

(2 punkty)

Klausimas	A	B	C	D
Teisingai atsakė (%)	69,00	85,25	69,00	66,00
Sunkumas	69,00	85,25	69,00	66,00
Skiriamoji geba	43,33	19,17	39,17	40,00
Koreliacija	0,37	0,23	0,35	0,33

12. Wyjaśnij znaczenie poniższego zdania, zwracając uwagę na elementy treści; zapisz swoją interpretację w formie zwięzłego tekstu.

O, w jakże srogiej, w jakże okrutnej znajduje się niewoli ten, kto nie wie, że najgłębszy nawet żal nie okupi jednej zmarnowanej w życiu sposobności czynienia dobra.

(5 punktów)

Taškų pasiskirstymas (%)						Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3	4	5			
15,75	13,50	18,25	20,50	23,75	8,25	49,55	51,17	0,67

Adam Mickiewicz
DZIADY. CZĘŚĆ II

Guślarz

Wszelki duch! Jakaż potwora!
 Widzicie w oknie upiora?
 Jak kość na polu wybladły;
 Patrzcie! patrzcie, jakie lice!
 W gębie dym i błyskawice,
 Oczy na głowę wysiadły,
 Świecą jak węgle w popiele.
 Włos rozczochrany na czele.
 A jak suchy snop cierniowy
 Płonąc miotłę ognia ciska,
 Tak od potępieńca głowy
 Z trzaskiem sypią się iskrzyska.

Widmo (*z za okna*)

Dzieci! Nie znacie mnie, dzieci?
 Przypatrzcie się z bliska,
 Przypomnijcie tylko sobie!
 Ja nieboszczyk pan wasz, dzieci!
 Wszak to moja była wioska.
 Dziś ledwie rok mija trzeci,
 Jak mnie złożyliście w grobie.
 Ach, zbyt ciężka ręka boska!
 Jestem w złego ducha mocy,
 Okropne cierpię męczarnie. (...)
 Wiecznych głodów jestem pastwą;
 A któż mię nakarmić raczy?
 Szarpie mię żarłoczne ptastwo;
 A któż będzie mój obrońca?
 Nie masz, nie masz mękom końca! (...)
 Ach, jak mnie pragnienie pali;
 Gdyby mała wody miarka!
 Ach! gdybyście mi podali
 Choćby dwa pszenicy ziarnka!

Chór ptaków nocnych
 Darmo żebrze, darmo płacze:
 My tu czarnym korowodem,
 Sowy, kruki i puchacze,
 Niegdyś, panku, sługi twoje.
 Któraś ty pomorzył głodem,
 Zjemy pokarmy, wypijem napoje. (...)
 Nie znałeś litości, panie!
 Hej, sowy, puchacze, kruki,
 I my nie znajmy litości:
 Szarpajmy jadło na sztuki,
 A kiedy jadła nie stanie,
 Szarpajmy ciało na sztuki,
 Niechaj nagie świecą kości. (...)

Widmo

Nie ma, nie ma dla mnie rady!
 Darmo podajesz talerze,
 Co dasz, to ptastwo zabierze.
 Nie dla mnie, nie dla mnie Dziady!
 Tak, muszę dręczyć się wiek wiekiem,
 Sprawiedliwe zrządzienia boże!
 Bo kto nie był ni razu człowiekiem,
 Temu człowiek nic nie pomoże.
 (...)

13. Jakich synonimów używa poeta na określenie ducha? Wypisz 4 odpowiednie rzeczowniki. (1 punkt)

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,25	0,5	0,75	1			
11,25	7,25	29,00	30,75	21,75	61,13	35,42	0,51

14. W opisie upiора wskaż 2 związki wyrazowe, odwołujące się do ognia: (1 punkt)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1			
5,75	10,50	83,75	89,00	20,42	0,33

15. Wypisz cytaty, który świadczy o tym, że „ptaki nocne” należą do świata zmarłych: (1 punkt)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
37,00	63,00	63,00	49,17	0,41

16. Zaznacz w każdej klatce odpowiednio TAK (znakiem +) lub NIE (znakiem –).

	Widmo Marleya	Widmo złego pana
1. Wygląd zewnętrzny prawie taki sam jak za życia		
2. Cierpi po śmierci za brak miłości do bliźnich w swoim życiu		
3. Dzięki temu, że się pojawia dziś wśród żywych, kończą się właśnie jego męki		
4. Żywi proszą widmo o pomoc i słowa pociechy		
5. Żywi chcą duchowi pomóc i uwolnić go od mąk		
6. Słowa wypowiedziane przez ducha zawierają wyraźne pouczenie i przestrożę dla żywych		

(3 punkty)

Klausimas	1	2	3	4	5	6
Teisingai atsakė (%)	87,75	89,75	66,50	82,50	63,50	87,50
Sunkumas	87,75	89,75	66,50	82,50	63,50	87,50
Skiriamoji geba	10,00	11,67	17,50	21,67	8,33	5,00
Koreliacija	0,13	0,10	0,16	0,25	0,06	0,07

17. Określ rodzaje literackie podanych fragmentów, swoją odpowiedź uzasadnij, podając po 1 argumente:

Utwór	Rodzaj literacki	Przykładowa cecha wyróżniająca
Ch. Dickens <i>Kolęda prozą, czyli opowieść wigilijna o duchu</i>		
A. Mickiewicz <i>Dziady</i> cz. II		

(2 punkty)

Klausimas	A	B	C	D
Teisingai atsakė (%)	54,75	37,25	56,75	33,50
Sunkumas	54,75	37,25	56,75	33,50
Skiriamoji geba	38,33	40,00	43,33	47,50
Koreliacija	0,30	0,33	0,37	0,43

Zadania z nauki o literaturze

18. W podanych fragmentach utworów A. Mickiewicza i Ch. Dickensa pojawiły się motywy, które występują również w innych dziełach literackich. Podaj po jednym przykładzie takich dzieł:

Motyw	Autor	Tytuł
Bezmyślna pogoń za zyskiem		
Spotkanie z duchami zmarłych		

(2 punkty)

Klausimas	A	B	C	D
Teisingai atsakė (%)	53,50	54,75	64,00	65,50
Sunkumas	53,50	54,75	64,00	65,50
Skiriamoji geba	42,50	46,67	39,17	43,33
Koreliacija	0,38	0,41	0,34	0,37

19. Zaznacz kółkiem właściwe dokończenie zdania:

Wprowadzanie do opowieści fantastyki w postaci duchów, wędrówki w czasie, atmosfera grozy, wiara w możliwość obcowania z istotami niezemskimi jest charakterystyczne dla epoki

- A** oświecenia.
B romantyzmu.
C pozytywizmu.
D żadnej wymienionej.

(0,5 punktu)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5			
14,75	85,25	85,25	10,00	0,08

20. Dla każdej postaci z lewej kolumny przyporządkuj odpowiednią treść z prawej kolumny (np. 1 – F).

1. Andrzej Wajda	A literacka Nagroda Nobla
2. Stanisław Wyspiański	B powieść historyczna
3. Cyprian Kamil Norwid	C ekranizacja poematu „Pan Tadeusz”
4. Czesław Miłosz	D poezja romantyczna
5. Józef Ignacy Kraszewski	E poeta, plastyk, dramatopisarz

1 -	2 -	3 -	4 -	5 -
-----	-----	-----	-----	-----

(2,5 punktu)

Klausimo nr.	1	2	3	4	5
Teisingai atsakė (%)	93,75	66,25	67,00	90,50	68,75
Sunkumas	93,75	66,25	67,00	90,50	68,75
Skiriamoji geba	13,33	21,67	20,83	13,33	8,33
Koreliacija	0,21	0,16	0,16	0,17	0,07

Zadania z nauki o języku i kultury języka

21. Uzupełnij poniższy tekst, dotyczący stylu:

Styl – to sposób wyrażania myśli w _____ i piśmie. Podobne cechy językowe charakteryzują teksty o tej samej funkcji społecznej (na tej podstawie wyróżniamy styl potoczny, _____, _____) oraz teksty reprezentujące tę samą epokę (np. styl _____).

(3 punkty)

Klausimo nr.	1	2	3
0,5 taško (%)	1,00	48,25	0,00
1 taškas (%)	68,50	9,25	29,50
Sunkumas	69,00	33,38	29,50
Skiriamoji geba	37,08	28,75	23,33
Koreliacija	0,39	0,38	0,22

22. Zredaguj podany tekst, wykonując zadania:

- Przypomnij sobie ewangeliczną przypowieść o dobrym Samarytanie.
- Nie pytał on kim jest leżący przy drodze raniony człowiek, lecz widząc w nim kogoś, kto potrzebuje pomocy, bez wachania ją udzielił.
- Ewangelia naucza, że obowiązkiem moralnym każdego z nas jest pomóc każdemu, kto tej pomocy potrzebuje, bez względu na jego pochodzenie narodowe czy wyznanie.
- Wspólnota moralna ogarnia wszystkich ludzi.
- Są oni naszymi bliźnimi.
- Za ich los ponosimy odpowiedzialność.

(4 punkty)

a) Usuń błędy z dwu pierwszych zdań (5 błędów).

Taškų pasiskirstymas (%)						Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1	1,5	2	2,5			
31,25	31,75	29,25	0,25	0,25	7,25	25,65	32,83	0,55

b) W zdaniu 3. zastąp jedno ze zdań podrzędnych krótszym sformułowaniem bez orzeczenia (użyj imiesłowu przymiotnikowego).

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
64,75	35,25	35,25	62,50	0,53

c) Zdania 4, 5 i 6 połącz w jedno zdanie złożone: 4 z 5 połącz w sposób podrzędny, 5 z 6 – współrzędny; użyj odpowiednich wskaźników zespolenia.

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1			
44,25	16,25	39,50	47,63	62,08	0,54

d) Przepisz zredagowany tekst.

Visos užduoties taškų pasiskirstymas (%)								Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	4			
58,75	15,50	16,50	3,50	3,75	0,25	1,00	0,75	10,91	3,13	0,06

TEMATY WYPRACOWAŃ

1. Problem sławy i honoru w powieściach H. Sienkiewicza (pasirinko 14,50% mokinių).
2. Wobec szkolnego kanonu lektur. Kogo tam nie ma, kto być powinien? Uzasadnij swój wybór (pasirinko 12,50% mokinių).
3. Świat uczuć bohaterów dramatów romantycznych (pasirinko 36,00% mokinių).

TEKSTY DO INTERPRETACJI

4. Interpretacja wiersza J. Słowackiego *Rozłączenie*. (pasirinko 21,75% mokinių).
5. Interpretacja wiersza S. Barańczaka *5.11.79: Gdyby nie ludzie*. (pasirinko 3,25% mokinių).
6. Interpretacja fragmentu powieści M. Dąbrowskiej *Noce i dnie*. (pasirinko 12,00% mokinių).

Juliusz Słowacki

ROZŁĄCZENIE

Rozłączeni – lecz jedno o drugim pamięta;
 Pomiedzy nami lata biały gołąb smutku
 I nosi ciągle wieści. Wiem, kiedy w ogródku,
 Wiem, kiedy płaczesz w cichej komnacie zamknięta;

Wiem, o jakiej godzinie wraca bolu fala,
 Wiem, jaka ci rozmowa ludzi łzę wyciska.
 Tyś mi widna jak gwiazda, co się tam zapala
 I łzę różową leje, i skrą siną błyska.

A choć mi teraz ciebie oczyma nie dostać,
 Znając twój dom – i drzewa ogrodu, i kwiaty,
 Wiem, gdzie malować myślą twe oczy i postać,
 Między jakimi drzewy szukać białej szaty.

Ale ty próżno będziesz krajobrazy tworzyć,
 Osrebrzać je księżycem i promieniść świtem:
 Nie wiesz, że trzeba niebo zwalić i położyć
 Pod oknami, i nazwać jeziora błękitem.

Potem jezioro z niebem dzielić na połowę,
 W dzień zasłoną gór jasnych, w nocy skał szafirem;
 Nie wiesz, jak włosem deszczu skałom wieńczyć głowę,
 Jakie je widzieć w księżycu odkreślone kirem.

Nie wiesz, nad jaką górą wschodzi ta perełka,
 Którąm wybrał dla ciebie za gwiazdeczkę-stróża;
 Nie wiesz, że gdzieś daleko, aż u gór podnóża,
 Za jeziorem – dojrzałem dwa z okien światelka.

Przywykłem do nich, kocham te gwiazdy jeziora,
 Ciemną mgłą oddalenia, od gwiazd nieba krwawsze,
 Dziś je widzę, widziałem zapalone wczora,
 Zawsze mi świecą – smutno i blade – lecz zawsze...

A ty – wiecznie zagasłaś nad biednym tułaczem;
 Lecz choć się nigdy, nigdzie połączyć nie mamy,
 Zamilkniemy na chwilę i znów wołamy
 Jak dwa smutne słowiki, co się wabią płaczem.

Nad jeziorem Lemana, d. 20 lipca 1835 r.

Stanisław Barańczak

5.11.79: GDYBY NIE LUDZIE

Gdyby nie ludzie, gdyby nie istnieli
tak natrętnie, ze swoim łupieżem, paranoją¹,
wyrzępionymi spodniami, antysemityzmem²,
kłopotami w pracy, trwałą ondulacją, skłonnością
do uproszczeń i zadyszki, gdyby wcale
nie trzeba ich było poznawać, przecierających zamglone
okulary, wycierających zamasyście
buty straszne dziś błoto, ocierających
bezsilną łzę, gdyby nie otwierali przed każdym
tak od razu swoich otłuszczonych serc i wyszmelcowanych teczek
z przetartymi na zgięciach papierami chwileczkę
gdzie ja podziałem to zaświadczenie, gdyby
w ogóle ich nie było, tych zanadto
takich samych i nadmiernie
odmiennych światów z podwyższonym
ciśnieniem, z wygórowanymi
żądaniem panie musisz pan mi pomóc, zbyt głośno
mówiących, zbyt naocznie
żywych, zbyt dotkliwie
ludzkich,

o ile łatwiej by się mówiło nic co ludzkie nie jest

Tryptyk z betonu, zmęczenia i śniegu, 1980

Maria DąbrowskaNOCE I DNIE
(fragment)

– Wspaniały zachód – rzekła szeptem pani Barbara.

– Tak – potwierdził Bogumił Niechcic.

Pani Barbara odurzyła się blaskiem wieczornej pogody niby kielichem wina. Świat wydał jej się wprost niebywale piękny. W życiu bywają noce i bywają dni powszednie, a czasem bywają też niedziele. Rzadziej się to zdarza niż w kalendarzu, jednak tym razem niedziela zdaje się nadchodzić dla ich domu. Nie wiadomo, jak długo to potrwa.

– Może wkrótce – myśli pani Barbara – znów się wszystko skotłuje, ale na razie można troszeczkę wytchnąć.

I serce jej się ucisza.

Gdy wracali ze spaceru, na dworze zaczynało już szarzeć. Od podwórza słychać było opieszale kotłowanie się ludzi, którzy przyszli do roboty. Brzęczały łańcuchy, skrzypiał niemrawo żuraw. Jedni wołali, żeby dzwonić do doju, drudzy rozmawiali ze sobą kłótliwie, mówili, że drabinę od góry z sianem ktoś zabrał i że żrebaki idą, żeby nie stać i nie gadać tam o drabinie, tylko otworzyć drzwi do stajni. Zachód wróżył pogodę, ale od wschodu zbierały się chmury i zasnuwały niebo. Zaroślami wstrząsały od czasu do czasu przelotne dreszcze zbierającego się wiatru.

Znalazłszy się w domu, usiedli jeszcze na chwilę w pokoju Bogumiła i czekając na podanie kolacji palili papierosa. Pani Barbara mocno się przy tym zadumała. Widząc już teraz dzięki dzieciom jakąś przyszłość, jakieś wyjście na świat, skłonna była pogodzić się z tym, że ją samą nic już więcej nie czeka prócz deptaka zamkniętych powszechnych spraw. A kto wie, może te sprawy nie są takie zamknięte, może są też ważniejsze, niżby się to zdawało.

Nieraz ona siebie zapytywała, dokąd się to wszystko toczy i po co? Gdyby posiadała więcej wiedzy, znała wszystkie tajemnice świata, a nawet wszechświata, to rozumiałaby dobrze i to. Ale żeby osiąść tę wiedzę, trzeba

¹ *Paranoja* – obłąd; choroba psychiczna charakteryzująca się występowaniem urojeń.

² *Antysemityzm* – uprzedzenie, nienawiść, wrogość w stosunku do Żydów, związane z nietolerancją, nacjonalizmem i rasizmem.

by mieć nie wiem ile czasu i nie wiem jaką spokojną głowę. Człowiek nie może bez wytchnienia załatwiać powszednich czynności i jednocześnie zagłębiać się w jakieś rzeczy wiekuieste, powszechne. Więc może nie pozostaje nic innego, jak starać się uwierzyć, że w tym powszednim krzątaniu są też jakieś rzeczy wiekuieste, powszechne...

Przypomniał jej się Lucjan, a potem jakieś wielkie postacie z historii, z poematów. Jakże często ci, co żyją w wirze świata życiem pełnym sławy, nauki, doniosłych czynów, marzą o cichym życiu na uboczu, gdy ci, co siedzą w zaciszu, śnią o publicznym działaniu, o szerszym świecie. Przyjdą może czasy, kiedy każdy będzie mógł zaspokoić te obydwie tęsknoty, ale nim przyjdą, trzeba się pocieszać, że gdziekolwiek się jest, byle się było człowiekiem, dźwiga się razem z wszystkimi losy świata. Ostatecznie, jak by wyglądały wszystkie walki, prace, myśli tych, co działają na szczytach życia, gdyby tu i wszędzie nie stali zwyczajni szarzy ludzie, co skromnie czynią swoje. Zresztą, czy serca ludzkie tęsknią do wielkich przeżyć, czy do pracy na spodzie, kto wie, czy komukolwiek jest przeznaczone więcej radości na tym świecie, niż gdy, tak jak oni dziś, zatrzyma się na chwilę wśród zabiegów i trudu i spocznie w zadumie, zdając się na to mgnienie wszystko rozumieć, nic nie chcieć i w dziękczynnym milczeniu być samym tylko niepojętym istnieniem.

OCENA TREŠČI WYPRACOWANIA - ROZPRAWKI (24 PUNKTY)

Kryteria	Normy ocen	Mokinių sk. proc.
1. TEMAT (zrozumienie i rozwinięcie tematu)	<ul style="list-style-type: none">• Właściwe zrozumienie i wyczerpujące rozwinięcie tematu, właściwe zinterpretowanie wszystkich słów-kluczy zawartych w temacie• Właściwe zrozumienie, lecz niedostateczne rozwinięcie tematu. Odniesienie się nie do wszystkich słów-kluczy zawartych w temacie.• Niedokładne zrozumienie i niedostateczne rozwinięcie tematu. Niewyraźne odwołania do słów-kluczy, zawartych w temacie. Liczne odstępstwa od tematu• Wypracowanie nie na temat.....	5 taškai – 10,71 4 taškai – 20,24 3 taškai – 20,24 2 taškai – 25,79 1 taškas – 19,44 0 taškų – 3,57
2. MYŚLENIE (główna myśl i argumentacja tez)	<ul style="list-style-type: none">• Główna myśl jasna, logiczne i przejrzyste sformułowanie kolejnych stwierdzeń, składających się na rozstrzygnięcie problemu zawartego w temacie. Logiczny tok rozumowania, wszystkie tezy wyczerpująco uargumentowane, przykłady logicznego uogólniania i wnioskowania. Rozważania są umiejętnie połączone z elementami opisu i opowiadania• Główna myśl jasna; w zasadzie logiczna, lecz zdawkowa argumentacja, nie wszystkie tezy są uargumentowane; logiczny tok rozumowania.....• Są elementy rozważań, lecz główna myśl wypracowania gubi się; tezy niedostatecznie uargumentowane, są przypadki naruszenia logiki i konsekwencji rozumowania• Brak konsekwentnie wyłożonej głównej myśli; są elementy rozważań, lecz tezy niedostatecznie uargumentowane lub większość argumentów nie uzasadnia tez. Braki w logice i konsekwencji rozumowania.....• Brak konsekwentnie wyłożonej głównej myśli, logiki rozumowania. Tezy nieuargumentowane bądź argumenty nie uzasadniają tez.....	5 taškai – 11,90 4 taškai – 18,65 3 taškai – 23,02 2 taškai – 30,56 1 taškas – 15,48 0 taškų – 0,40
3. TEORIA LITERATURY (operowanie wiedzą z teorii literatury)	<ul style="list-style-type: none">• Uzasadnione i konsekwentne wykorzystanie elementów analizy teoretycznoliterackiej, operowanie niezbędnymi pojęciami• Uzasadnione, lecz tylko sporadyczne wykorzystanie elementów analizy teoretycznoliterackiej, brak konsekwencji w operowaniu niezbędnymi pojęciami• Sporadyczne wprowadzenie elementów analizy teoretycznoliterackiej bez należytego uzasadnienia• Brak wykorzystania analizy teoretycznoliterackiej, operowania niezbędnymi pojęciami	4 taškai – 7,54 3 taškai – 13,10 2 taškai – 25,40 1 taškas – 35,71 0 taškų – 18,25
4. TŁO I KONTEKSTY kulturowe i historycznoliterackie, znajomość utworu	<ul style="list-style-type: none">• Umotywowane przywołanie różnorodnych kontekstów (znajomość tekstu utworu, twórczości pisarza, kontekstu epoki itd.). Nie więcej niż 1 błąd merytoryczny• Ograniczone, jednostronne odwoływanie się do kontekstów (np. bez tła epoki czy bez uwzględnienia całej treści utworu itp.). 2–3 błędy merytoryczne• Brak odwołań do kontekstu	3 taškai – 17,86 2 taškai – 22,22 1 taškas – 39,68 0 taškų – 20,24
5. AUTOEKSPRESJA, poglądy i wartościowanie	<ul style="list-style-type: none">• Próby zaprezentowania własnej interpretacji lektury. Jasno, konsekwentnie wyrażone i uzasadnione wartościowanie oraz postawa wobec omawianych zagadnień• Własna interpretacja omawianej lektury w szczegółach niekonsekwentna lub nielogiczna. Jest wyrażone wartościowanie i postawa wobec omawianych zagadnień, lecz brak uzasadnienia lub konsekwencji• Brak własnej interpretacji lektury. Brak oceny i wyrażania własnych poglądów	4 taškai – 11,90 3 taškai – 17,06 2 taškai – 30,16 1 taškas – 29,76 0 taškų – 11,11
6. ORYGINALNOŚĆ, erudycja, twórcze podejście	<ul style="list-style-type: none">• Erudycja, celowe przywołanie materiału pozaprogramowego; szczególnie interesujące logiczne wywody, myślenie dywergencyjne; twórcze podejście, oryginalność i dojrzałość sądów, skojarzeń itp.....	3 taškai – 4,76 2 taškai – 9,13 1 taškas – 17,06 0 taškų – 69,05

OCENA TREŠČI INTERPRETACJI (24 PUNKTY)

Kryteria	Normy ocen	Mokinių sk. proc.
1. TREŠĆ (omówienie treści)	<ul style="list-style-type: none"> Wyczerpujące i uzasadnione omówienie treści: tematyki, problematyki oraz głoszonych w utworze wartości Uzasadnione omówienie treści: tematyki, problematyki oraz głoszonych w utworze wartości. Niedostrzeżenie 1-2 elementów treści Uzasadnione omówienie wybranych (nie wszystkich) dominujących elementów treści Ogólne omówienie tematyki lub problematyki interpretowanego utworu Wskazanie jedynie mniej istotnych elementów treści, brak należytego uzasadnienia Brak omówienia treści interpretowanego tekstu 	5 taškai – 16,22 4 taškai – 20,27 3 taškai – 19,59 2 taškai – 29,73 1 taškas – 13,51 0 taškų – 0,68
2. MYŚLENIE (logika rozważań)	<ul style="list-style-type: none"> Logiczny i spójny tok rozumowania, liczne przykłady uogólniania i wnioskowania. Wszystkie tezy wyczerpująco uargumentowane..... Pojedyncze przykłady logicznego uogólniania i wnioskowania. Tezy niedostatecznie uargumentowane, są przypadki naruszenia logiki i konsekwencji rozumowania Brak logicznych uogólnień i wniosków. Tezy nieuargumentowane bądź argumenty nie uzasadniają tez..... 	3 taškai – 30,41 2 taškai – 40,54 1 taškas – 27,70 0 taškų – 1,35
3. TEORIA LITERATURY (omówienie poetyki /budowy artystycznej/ tekstu /rola podmiotu, narratora, sytuacja liryczna, nastrój, kompozycja, przestrzeń, czas, akcja itd. – w zależności od rodzaju interpretowanego tekstu/)	<ul style="list-style-type: none"> Wyczerpujące i uargumentowane omówienie poetyki tekstu (z wyjaśnieniem funkcji wszystkich omawianych elementów budowy artystycznej) Pełne, lecz niedostatecznie uargumentowane omówienie poetyki (brak wyjaśnienia funkcji niektórych omawianych elementów budowy artystycznej) Niepełne i niedostatecznie uargumentowane omówienie poetyki (brak wyjaśnienia funkcji większości omawianych elementów budowy artystycznej) Wskazanie jedynie dominujących elementów budowy artystycznej tekstu, z częściowym omówieniem ich funkcji Wskazanie 1-2 elementów budowy artystycznej tekstu bez należytego uzasadnienia Brak omówienia poetyki tekstu 	6 taškai – 5,41 5 taškai – 10,14 4 taškai – 12,84 3 taškai – 12,16 2 taškai – 17,57 1 taškas – 16,89 0 taškų – 25,00
4. TŁO I KONTEKSTY kulturowe i historycznoliterackie	<ul style="list-style-type: none"> Umotywowane przywołanie różnorodnych kontekstów (kontekst całości omawianego utworu, twórczości pisarza, epoki itp.), zarówno kulturowych, jak i historycznoliterackich. Brak błędów merytorycznych Częściowo umotywowane przywołanie elementów kontekstu kulturowego lub historycznoliterackiego. Nie więcej niż 1-2 błędy merytoryczne Niedostateczne odwoływanie się do kontekstu. 2–3 błędy merytoryczne Brak odwołań do kontekstu 	3 taškai – 12,16 2 taškai – 21,62 1 taškas – 27,70 0 taškų – 38,51
5. AUTOEKSPRESJA, poglądy i wartościowanie	<ul style="list-style-type: none"> Próby zaprezentowania własnej spójnej treściowo interpretacji lektury. Jasno, konsekwentnie wyrażone i uzasadnione wartościowanie oraz postawa wobec omawianych zagadnień Własna interpretacja omawianej lektury w szczegółach niekonsekwentna lub nielogiczna. Jest wyrażone wartościowanie i postawa wobec omawianych zagadnień, lecz brak uzasadnienia lub konsekwencji Brak własnej interpretacji lektury. Brak oceny i wyrażania własnych poglądów 	4 taškai – 14,86 3 taškai – 14,86 2 taškai – 25,00 1 taškas – 31,08 0 taškų – 14,19
6. ORYGINALNOŚĆ, erudycja, twórcze podejście	<ul style="list-style-type: none"> Erudycja, celowe przywołanie materiału pozaprogramowego; intertekstualność; szczególnie interesujące logiczne wywody, myślenie dywergencyjne; twórcze podejście, oryginalność i dojrzałość sądów, skojarzeń itp. 	3 taškai – 5,41 2 taškai – 5,41 1 taškas – 15,54 0 taškų – 73,65

OCENA **FORMY** WYPRACOWANIA (14 PUNKTÓW)
(dotyczy zarówno rozprawki, jak i interpretacji)

Kryteria	Normy ocen	Mokinių sk. proc.
1. KOMPOZYCJA tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Trójdzielna kompozycja (odpowiedni wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowanie właściwych proporcji między częściami pracy 2-3 usterki..... Więcej niż 3 usterki lub brak jakiegokolwiek koncepcji kompozycyjnej..... 	2 taškai – 58,75 1 taškas – 38,00 0 taškų – 3,25
2. SPÓJNOŚĆ tekstu i struktura akapitów	<ul style="list-style-type: none"> Tekst jednolity, spójny. Zachowana jedność nadawcy, odbiorcy i tematu wypowiedzi pisanej. Logiczne i konsekwentne wyodrębnianie kolejnych akapitów o uporządkowanej wewnętrznej strukturze (wszystkie akapity, występujące kolejno po sobie, są ze sobą logicznie powiązane; wszystkie zdania każdego akapitu rozwijają, uzasadniają jedną myśl, związaną z główną myślą i tematem wypracowania). Nie więcej niż 1 usterka 2-3 usterki 4 usterki..... 5 usterek..... Więcej niż 6 usterek 	4 taškai – 28,50 3 taškai – 22,00 2 taškai – 29,25 1 taškas – 19,25 0 taškų – 1,00
3. PRZYTACZANIE (sposoby przytaczania cudzych myśli, wprowadzanie cytatów)	<ul style="list-style-type: none"> Odpowiednio dobrane i umiejętnie wprowadzone cytaty, przytoczenia lub jakiegokolwiek odwołania się do źródeł (w celu uzasadnienia wyrażanych przez ucznia sądów); ich liczba i objętość nie przesłania toku rozumowania ucznia 1–3 usterki Więcej niż 3 usterki lub brak jakichkolwiek przytoczeń, odwołań do tekstów 	2 taškai – 26,25 1 taškas – 28,50 0 taškų – 45,25
4. JĘZYK I STYL (właściwości stylu)	<ul style="list-style-type: none"> Zharmonizowanie stylu wypowiedzi z treścią i formą pracy, zachowanie jednorodności stylistycznej, różnorodność konstrukcji składniowych, konsekwentne zachowanie jedności form czasowników, bogate słownictwo. Wypowiedź zwięzła, zrozumiała, precyzyjna, logiczna, harmonijna. Nie więcej niż 2 usterki 3–4 usterki..... 5–8 usterek..... 9–12 usterek..... ponad 13 usterek..... 	4 taškai – 7,25 3 taškai – 19,25 2 taškai – 33,00 1 taškas – 25,75 0 taškų – 14,75
5. SWOISTOŚĆ i oryginalność wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Forma wypowiedzi szczególnie wyróżniająca się oryginalnością, dojrzałością lub artystycznością wyrazu..... 	2 taškai – 6,50 1 taškas – 14,25 0 taškų – 79,25

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA (22 punkty)
(dotyczy zarówno rozprawki, jak i interpretacji)

1. Błędy gramatyczne i leksykalne	Mokinių sk. proc.	2. Błędy ortograficzne	Mokinių sk. proc.	3. Błędy interpunkcyjne	Mokinių sk. proc.
0	8 taškai – 1,25				
1	7 taškai – 3,25	0	7 taškai – 24,25	0-2	7 taškai – 47,50
2	6 taškai – 6,25	1-2	6 taškai – 33,00	3-4	6 taškai – 25,50
3	5 taškai – 6,75	3	5 taškai – 13,00	5-7	5 taškai – 16,00
4	4 taškai – 8,75	4-5	4 taškai – 10,50	8-9	4 taškai – 6,00
5-6	3 taškai – 16,00	6-7	3 taškai – 8,75	10-11	3 taškai – 4,00
7-8	2 taškai – 17,25	8-9	2 taškai – 4,50	12-14	2 taškai – 1,00
9-10	1 taškas – 11,50	10	1 taškas – 2,00	15-17	1 taškas – 0,00
ponad 10	0 taškų – 29,00	ponad 10	0 taškų – 4,00	ponad 17	0 taškų – 0,00